

POSLOVNO POROČILO ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE ZA LETO 2022

Splošni podatki

Organizacija: ZKD SLOVENIJE, Štefanova 5, 1000 LJUBLJANA

Zakoniti zastopnik v letu 2022: Jože Osterman, podpredsednik (do 19.4.2022) dr. Tomaž Simetinger

Kontaktna oseba: Jože Osterman (do 30.11.2023), Larisa Marjanovič, gl. tajnica

E- pošta: info@zkds.eu; info@revijaprimus.si

Spletna stran: www.zkds.eu

O ZKDS

Zveza kulturnih društev Slovenije (v nadaljevanju ZKDS) zveza zvez kulturnih društev in področnih zvez, ki delujejo na območju Slovenije in krovna društvena organizacija na področju ljubiteljske kulture. Trenutno je sicer mogoče oceniti, da aktivno deluje okrog 30 zvez kulturnih društev in 3 področne zveze, torej dobra polovica njenega formalnega članstva. ZKDS je naslednica nekdanje Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki je do druge polovice leta 1996 v celoti skrbela za razvoj ljubiteljske kulture v državi, tega leta pa se je del teh nalog in večina materialnih sredstev tedanje ZKOS na osnovi Zakona o javnem skladu za ljubiteljsko kulturo prenesel na Javni sklad za kulturne dejavnosti. V decembru 1997 se je ZKOS tudi uradno preimenovala v Zvezo kulturnih društev Slovenije.

ZKDS je z odločbo Ministrstva za kulturo priznано delovanje v javnem interesu, ta status pa je ohranila tudi po uzakonitvi Zakona o nevladnih organizacijah.

Poglavitne značilnosti poslovanja ZKDS v letu 2022

ZKDS je v primerjavi z letom 2021 v leto 2022 vstopila na bistveno slabši materialni in delovni osnovi kot kdajkoli prej v svojem obstoju. To je predvsem posledica dejstva, da je s septembrom 2021 delovno razmerje (v okviru delovne skupnosti JSKD) za polovičen delovni čas poteklo nekdanji sekretarki. S tem je bil s strani Sklada enostransko prekinjen dolgoletni dogovor med ZKDS in JSKD, ki je obstajal vse od začetka delovanja v letu 1996. Na ta način je ZKDS ostala brez operativne moči, kar je močno vplivalo na pogoje njenega delovanja. Kljub obljubam s strani JSKD v letu 2022 ta problem ni bil razrešen, zaradi česar je ZKDS to precej obsežno delo morala pokrivati z volonterskim (brezplačnim) angažmajem, in zgolj s sredstvi, ki jih je pridobila na javnem razpisu od JSKD za projekte v letu 2022.

Odsotnost operativnega delavca ima več neposrednih posledic. Poleg tega, da operativno skrbi za temeljne naloge s področja zagovorništva, koordinacije medsebojnega delovanja zvez, izvedbo sestankov organov ZKDS je glavni tajnik zveze administrator spletne strani zveze, operativni nosilec odobrenih projektov in urednik spletne revije Primus. Po pavšalni oceni je

ZKDS z ukinitvijo dela profesionalnega gl. tajnika dejansko izgubila vrednost dela v višini najmanj 10.500 evrov. To je bilo le delno nadomeščeno s prostovoljnim delom.

ZKDS se je na nove razmere morala odzvati z neprijetnimi ukrpei. Zaradi kočljive finančne situacije je predsedstvo sprejelo nekatere omejitve potnih stroškov in reduciralo svoje delovanje. V tem smislu so udeleženci volilne konference aprila doobili povrnjene potne stroške na najnižji možni osnovi, člani predsedstva pa so se za 1. sejo »v živo« sploh odrekli povračilu potnih stroškov, v nadaljevanju pa so se seje predsedstva izvajale izključno na digitalni platformi ZOOM. Zagotovo vse to ni prispevalo k dvigu kvalitete dela organov.

Kljub obljubam, da je mogoče nastali položaj rešiti z maksimaliziranjem števila in optimalnim financiranjem projektom, se to ni zgodilo. JSKD, ki je za leto 2022 razpisal projektni razpis z približno 10 % zmanjšanjem njegove vrednosti, je za 6 prijavljenih projektov ZKDS odobril za cca. 10 % manj sredstev kot leto poprej za 4 projekte. To je še dodatno otežilo izvajanje projektov, saj sta zlasti dva dobila bistveno premalo sredstev, zaradi česar je bilo potrebno rerealizacijo enega dodatno kriti iz rezervnih sredstev društvenega sklada, drugega pa zaradi bistveno premajhnih sredstev niti ni bilo mogoče začeti. Manj sredstev je bilo na razpolago tudi za temeljno postavko: vzdrževanje mreže, zagovorništvo, oblikovanje kulturne politike.

Konec leta se je sicer splošni finančni položaj močno izboljšal zaradi nakazila JSKD za skupno sodelovanje v obsežni raziskavi **Analiza vplivov ljubiteljske kulture na zdravje in dobro počutje ter vpliv na integracijo in družbeno kohezijo**, vendar zaradi dejstva, da bo v letu 2023 potrebno pokriti stroške te raziskave, njenega dejanskega vpliva na izboljšanje pogojev ZKDS ni mogoče ocniti.

Poleg tega je proračun ZKDS obremenil še neplačani račun iz leta 2021, ki smo ga poravnali v letu 2022. Vse to je – upošteva je nekatere terjatve iz leta 2022, ki jih bo treba poravnati letos bo realno še nekoliko zmanjšalo društveni sklad.

Posebni del: izvedba nalog in projektov ZKDS v letu 2022

Na področju rednega delovanja Zveze, ki obsega zlasti vzdrževanje in krepitev mreže zvez kulturnih organizacij ter redno delovanje organov ZKDS je bila v letu 2022 najzahtevnejša naloga **izvedba redne in obenem volilne konference ZKDS**, saj se je zaključil mandat 2017-22 (po statutu mandat v ZKDS traja 5 let). V tem smislu je bilo izvedeno razmeroma obsežno delo predvsem na kadrovskem področju, kjer smo z uspešnim komuniciranjem z zvezami zagotovili normalno kadrovanje v organe ZKDS in razrešitev starih oz. izvolitev novih organov. Zaradi tega smo tudi ažurirali nekaj let stare imenik oz. sezname članic zveze in z veseljem ugotovili, da je stanje (delovanje) zvez za odtenek aktivnejše, kot smo ocenjevali na začetku priprav. Seveda ostaja problem delovanja zvez v občinah in v mestih ter delovanje področnih zvez ključno polje našega delovanja.

Predsedstvo kot temeljni izvršni organ je imelo do konca aprila 2022 (ko se je zaključil stari mandat) 2 redni in 1 korespondenčno sejo, novoizvoljeno predsedstvo pa 3 redne in 3 korespondenčne seje.

V začetku marca nas je Slovenska Karitas povabila kot goste pri izvedbi svoje tradicionalne akcije **40 dni brez alkohola**. Predsedstvo se je odločilo sodelovati na tem projektu, čeravno je bilo treba določena sredstva za našo izvedbo zagotoviti iz društvenega sklada. Delež ZKDS

je bil pomemben, saj smo zagotovili zelo strokovno izvedbo literarnega natečaja, ki je resnično dobro uspel (glej poročilo na spletu ZKDS).

V okviru TLK, kjer se ZKDS zaradi določenih komunikacijskih kratkih stikov ni mogla optimalno vključiti v izvedbo, smo vendarle uspešno izvedli okroglo mizo s temo Startegija ljubiteljske kulture v prihodnih nekaj letih. Okrogla miza je poleg naših predstavnikov (predsednik in pospredsednica) zbrala predstavnike Ministrstva za kulturo, društva Asociacija in JSKD ter prinesla nekaj zanimivih razpraav o bodoči strategiji, ki naj bi jio izvajali v postcovidnem času. Žal je bila to prva in zadnja resna diskusija na to temo, kjer zelo moč.no zamujamo oboji: ZKDS in JSKD. Okroglo mizo je posebej financiral JSKD.

V septembru je ZKDS določilno sodelovala v projektu **Al' lepše od Uirške bilo ni nobene**, to je pri litararnem natečaju v počastitev 50- letnice prvega srečanja litaratov začetnikov v Gradišču (današnjem Sv. Juriju), katerega operativni izvajalec je bil Društvo lriterarnih zavetnikov. Natečaj je lepo uspel, saj je združil precejšnje število ljubiteljskih piscev literature iz vse Slovenije, končal pa se je na vrtu Društva slovenskih pisateljev, ki so prizadevno sodelovali v tej akciji. Natečaj je rezultiral z nekaj imenitnimi prispervki na temo Povodni mož, ki smo jih s pridom izrabili za objavo v reviji Primus. Žal je bil to projekt, ki ga je morala ZKDS dofinancirati iz društvenega sklada.

V letu 2022 pa je močno oživelo podeljevanje priznanj ZKD Slovenije, ki je v dveh predhodnih letih malone zamrlo. Poleg priznaj, ki so bila namenjena članom predsedstva prejšnjega mandata je iz zvez kulturnih društev oz. samih društev vendarle prispelo 7 predlogov, poleg tega pa je bilo potrebno vročiti priznanja še nekaterim dobitnikom, ki so jim bila priznanja dodeljena s sklepom iz leta 2017.

Uspešno je bil izveden tudi razpis za podelitev posebnega priznanja ZKDS za mecene v kulturi, Ravniharjevo plaketo, Čeravno odziv na razpis ni bil ravno velik, je bila za dobitnico določena nekdanja poslanka, ki je s svojim dolgotnim delom tako v ljubiteljski kulturi, še bolj pa s svojim političnim vplivom, res ustvarila velik prispevek k razvoju tovrstne kulture. Podfelitev Ravniharjeve plakete dokazuje svojo upravičenost, saj gre za priznanje za dosežke, ki so vse raddkejši in jih prav zato kaže še posebej izpostaviti.

Odsotnost profesionalnega gl. tajnika se je konec leta 2021 močno poznalo na dinamiki objavljanja v reviji **Primus**, vendar se je položaj kasneje precej izboljšal. Delno smo si pomagali z mesečnim honoriranjem nekdanje gl. urednice, v oktobru pa je bila imenovana nova gl. urednica, tako da se je število objav hitro normaliziralo. Povprečje objav znaša od 4 - 5 člankov mesečno, z izjemo poletja, kjer se število objav zmanjšajo za približno dve tretjini. Kljub precej zmanjšanim sredstvom za izhajanje revije, kjer smo del že tako zmanjšanih sredstev morali nameniti za urednikovanje, je revija leto zaključila z dokaj normalno dinamiko.

Tudi **spletna stran** kot glavni informator dogajanja v ZKDS je v letu 2022 delovala v okvirih, primerljivih s prejšnjimi leti in je tekoče objavljala vse tiste informacije, ki so pomembne za delo zvez in ZKDS.

Začeli smo tudi z izvedbo projekta urejanje **arhiva ZKOS**, naše predhodice. Delo je sicer šele na začetku, vendar je osnova – selitev arhiva na varno mesto, kjer bo možno tudi njego vo odbiranje in ureditev realizirana. Izkušnja kaže, da se pojavlja vse več želja po posredovanju arhivskih podatkov zlasti za nekatere umetniške kadre, ki so ustvarjali v okvirih ZKOS, čemur vsaj do sedaj ni bilo mogoče ustreči.

Vsekakor je kljub ne tako maloštevilnim pozitivnim ugotovitvam potrebno poudariti, da je ZKDS leto 2022 preživela na daleč najslabših gmotnih pogojih za svoje delo. in se še vedno nahaja v najtežjem položaju vse od časa, ko je bila ustanovljena. Tak položaj lahko v najkrajšem času začne ljudem, ki v ZKDS delujejo, spodjedati osnovno motivacijo za delo – podobnom, kot se je zgodilo velikemu številu občinskih in mestnih zvez kulturnih društev, ki so ugasnile v letih od 1996 naprej in še zmerom ugašajo. Škoda bi bilo, če bi se enako zgodilo tudi krovni zvezi.

Ljubljana, 8. marca 2023

Poročilo je bilo sprejeto na redni letni seji konference ZKDS dne _____ -